

‘Geen gevoel binnenlaten!’ in vervreemdende musical

Een leuk avondje uit gaat over grote emoties. Het is de openingsvoorstelling van Het Avontuur, het nieuwe jeugdtheaterfestival van de Leeuwarder schouwburg De Harmonie.

JACOB HAAGSMA

Het is al een antimusical genoemd, *Een leuk avondje uit*. Maar nee, schrijver en regisseur Jetse Batelaan ziet dat toch anders.

„De absurditeit die, wat mij betreft, in musicals zit, vind ik juist heel aantrekkelijk”, zegt hij. „Je zit naar een toneelstukje te kijken en ineens, vanuit het niets, gaan ze zingen en dansen. En daarna gaan ze gewoon weer door, alsof er niets aan de hand is. Het is een soort poging om het leven te verheffen met glitter en glamour. Dat is geestig, feestelijk en aanstekelijk. Zo’n ouderwetse musicalfilm, daar kan ik wel gelukkig van worden.”

Maar *Een leuk avondje uit*, de 8+ voorstelling van Theater Artemis, het paleis en Het Zuidelijk Toneel, is nu niet direct een ouderwetse musical. Er zitten nogal vervreemdende effecten in. Batelaan laat de spelers heel zacht zingen, bijvoorbeeld, terwijl allerlei geluiden daaromheen juist flink worden versterkt: het geritsel van een snoepjespapiertje, het gekraak van een bankje.

„Ik vind het fascinerend om de focus te verleggen naar iets wat normaal niet in het middelpunt staat”, zegt Batelaan. De aanname is toch, zegt hij, dat musicalacteurs heel makkelijk zijn in het vertolken van hun emoties – „al zit daar wel een leugen in, omdat het in werkelijkheid altijd een soep van emoties is, dat is niet zo gemakkelijk te scheiden.”

Maar door dat hele zachte van de acteurs – „maar ze zingen wel heel goed, hoor” – krijg je een vervreemdende sfeer, en dat zoekt Batelaan. „Dat vind ik een prettige ruimte om een verhaal te vertellen. Daardoor breek je dingen open.”

Emoties, daar gaat deze voorstelling over. Ik mag er niet te veel over verklappen van Batelaan, maar het komt erop neer dat op een gegeven moment die gevoelens buiten de

deur worden gehouden – letterlijk. En daar moet het publiek dus wel voor uit de stoelen, de deuren blokkeren. „Geen gevoel binnenlaten!”

Batelaan doet dat graag, de bezoekers actief bij het spel betrekken.

„Theater is, zeker voor mij, een collectieve gebeurtenis. Maak ze maar medeplichtig, die bezoekers! Anarchie!”

Het thema van de voorstelling, gevoelens, ligt hem na aan het hart. „Ik ben een vrij geremd persoon, die verdwaald is in het theater”, zegt hij. „Dat is de ambivalentie in mijn karakter. Ik heb dat hele dramatische, dat ook bij theater hoort, altijd heel moeilijk gevonden. Die ongeganeerde overschatting van het ego. Ik zoek een ander soort theater, dat juist niet gaat over groots en meeslepend drama, theater dat iets anders teweeg brengt. Ik heb een grote liefde voor het absurde, het idee dat het allemaal geen reet uitmaakt.”

Hij lacht. „Maar intussen eindigt deze voorstelling toch in groots en meeslepend drama. Maar ik ben ook weer een paar jaartjes verder, hè?”

En nog even over musicals, zang en dans. Dat is niet altijd zo kunstmatig, in het echte leven kan zoiets best een belangrijke functie hebben. Batelaan wijst op de bijeenkomsten van de Waarheidscommissie, waar de gruwelen van het apartheidsregime in Zuid-Afrika aan het licht werd gebracht.

„Daar hoorde je dan de meest verselijke getuigenissen. Als die mensen daar te geëmotioneerd van raakten gingen ze zingen en dansen, de hele rechtbank. Bisschop Desmond Tutu schrok er ook niet voor terug om flink met zijn heupen te zwaaien. Zang en dans, het is een helende manier om enorm hevige emoties te delen. Ik zag dat fragment toen we deze voorstelling aan het maken waren, en toen dacht ik: we zijn op de

goede weg.”

Jetse Batelaan staat bekend als vernieuwer van het jeugdtheater – een faam die zelfs tot in het buitenland is doorgedrongen, want hij kreeg een paar jaar geleden de Zilveren Leeuw voor theater bij de Biennale in Venetië.

Kinderen, daar maakt hij graag theater voor, en liefst op minder voor de hand liggende manieren. „Wij maken geen Walt Disney-sprookjes. Ik probeer altijd weg te blijven van het vanzelfsprekende, en om iets uitdagends te maken. Ik heb een groot geloof in wat kinderen aankunnen. Kinderen kunnen heel associatief denken, zijn heel vrij en poëtisch in hoe ze dingen ervaren. Het is heel boeiend om het met zulke jonge mensen over het leven en de toekomst te hebben, want zij bekijken alles opnieuw. Heerlijk publiek.”

Maar eigenlijk maakt hij theater „voor de hele samenleving. Ik geloof enorm in de kracht van theater. Helaas is er maar een beperkte laag van de bevolking die dat herkent, en gebruik van kan maken. Daarom ben ik zo blij met de ticketprijzen bij *Het Avontuur*. Je kunt ons zien voor 7,50 euro! Er zijn ook theaters die er 30 euro voor vragen. Ga er dan maar eens heen met het hele gezin.”

**‘Kinderen zijn heel
vrij en poëtisch
in hoe ze
dingen ervaren’**

